

टोल विकास संस्था (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना:

स्थानीय विकास प्रक्रियामा टोल तथा बस्ती स्तरबाट नै नागरिक सहभागिता सुनिश्चित गर्दै समाजको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक लगायत विकासका सबै पक्षमा दिगोपना र अपनत्व सृजना गर्न निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने नागरिकहरूको सहभागितामा वडा कार्यालयको सहयोगीको रूपमा काम गर्ने गरी टोल विकास संस्थाको गठन र परिचालनका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले, सूर्योदय नगरपालिकाको सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन २०७६ को दफा १०(१)(ड) को (क) बमोजिम कार्यपालिकाले यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यो कार्यविधिको नाम “टोल विकास संस्था (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि, २०७७” रहेको छ ।
(२) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-
 - (क) “कार्यालय” भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको नगरकार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनुपर्छ ।
 - (ख) “टोल विकास संस्था” भन्नाले टोल बस्तीको समग्र विकासको लागि निश्चित भौगोलिक क्षेत्रका अधिकांश घर धुरीका प्रतिनिधिहरूको उपस्थितिमा विकास निर्माण, सेवा प्रवाह र सामाजिक परिचालनको क्षेत्रमा काम गर्ने उद्देश्यले गठन भई वडा कार्यालयमा सूचीकृत भएको सामुदायिक संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।
 - (ग) “पदाधिकारी” भन्नाले संस्थाको कार्यसमितिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र सदस्यहरू समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
 - (घ) “बैठक” भन्नाले संस्थाको संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै बैठक सम्झनु पर्छ ।
 - (ङ) “वडा” भन्नाले नगरपालिकाको वडालाई सम्झनु पर्छ ।
 - (च) “विधान” भन्नाले संस्थाको विधानलाई सम्झनुपर्छ ।
 - (छ) “समिति” भन्नाले संस्थाको कार्यसमिति सम्झनु पर्छ ।
 - (ज) “साधारणसभा” भन्नाले संस्थाको साधारण सदस्यहरूको भेला सम्झनु पर्छ ।
 - (झ) “संस्था” भन्नाले टोल विकास संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद-२

संस्थाको गठन तथा सूचीकृत सम्बन्धी व्यवस्था

३. संस्थाको गठन: (१) नगरपालिकाका क्षेत्रमा भौगोलिक तथा सामाजिक सामिप्यताको आधारमा टोल तथा बस्तीका बासिन्दाको आमभेलाबाट टोल तथा बस्ती भित्रका घरधुरी समावेश हुने गरी टोल विकास संस्थाको गठन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने संस्थाको कार्यसमितिमा देहाय बमोजिमका पदाधिकारी तथा सदस्यहरू रहनेछन्:-

(क) अध्यक्ष एक जना

(ख) उपाध्यक्ष एक जना

(ग) कोषाध्यक्ष एक जना

(घ) सचिव एक जना

(ङ) सदस्यहरू(तीन देखिसात जनासम्म)

(३) उपदफा (२) बमोजिम संस्था गठन गर्दा टोल तथा बस्ती भित्रका एक घरधुरीबाट एकजना भन्दा बढी नपर्ने गरी भौगोलिक सन्तुलन तथा सामाजिक समावेशीकरणको आधारमा सभा वा वडा कार्यालयले तोकेको चार किल्ला भित्रका नागरिकहरूको आमभेलाबाट सर्वसम्मत रूपमा संस्थाको कार्य समिति गठन हुनेछ ।

तर, यस दफा बमोजिम आमभेलामा सर्वसम्मत हुन नसकेमा उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतबाट कार्य समिति गठन गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम कार्यसमितिको कार्यकाल समाप्त भएपछि साधारण सभाको सर्वसम्मत वा सो नभएमा बहुमतबाट कार्यसमितिको पुनर्गठन हुनेछ ।

(५) कार्य समितिको कार्यावधि गठन भएको मितिले दुई वर्षको हुनेछ ।

(६) अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिवको पदमा लगातार दुई कार्यकालभन्दा बढी सोही पदमा काम गर्न सक्ने छैन ।

(७) कार्य समितिमा अध्यक्ष, सचिव वा कोषाध्यक्ष मध्ये कुनै एक पदमा अनिवार्य रूपमा महिला हुनुपर्नेछ ।

(८) संस्था गठन गर्दा सकेसम्म टोलका सम्पूर्ण घरधुरीलाई एक घर एक सदस्यको रूपमा समेट्नु पर्नेछ ।

(९) उपदफा ८ बमोजिम सबै घरधुरी समावेश हुन सम्भव नभएमा कम्तीमा ८० प्रतिशत घरधुरी सहभागी गराई टोल विकास संस्था गठन गर्नुपर्ने छ ।

(१०) यस कार्यविधि बमोजिमगठन गरिने संस्थाको कार्यसमितिमा कम्तीमा ५० प्रतिशत महिला सदस्य हुनु पर्नेछ ।

(११)संस्थाको कार्यक्षेत्र साधारण सभाले तोकेको चारकिल्ला भित्र हुनेछ। साधारण सभाले टोल तथा बस्ती भित्रका कुनै घरधुरी संस्थामा समावेश गरेको नपाइएमा वा कुनै घरधुरी वा बस्ती उक्त संस्थामा समावेश गर्नु पर्ने भन्ने लागेमा वडा कार्यालयले त्यसरी छुटेको घरधुरी वा बस्ती सम्बन्धित संस्थामा समावेश गर्न लगाउन सक्नेछ।

(१२)यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि वडा कार्यालयले तोकेको भौगोलिक क्षेत्र भित्र रहेका कम्तिमा २५ घरधुरी समेट्ने गरी टोल विकास संस्था गठन गर्न सकिने छ। एउटा घरधुरी एक भन्दा बढी टोल विकास संस्थाको सदस्य बन्न पाउने छैन।

४. टोल विकास संस्थाको बैधानिकता:

यस कार्यविधि बमोजिम गठन भएको टोल विकास संस्थाहरू एक अविच्छिन्न उत्तराधिकार वाला स्वशासित,संगठित स्वायत्त संस्थाको रूपमा रहने छ। संस्थाको छुट्टै छाप र विधान रहनेछ। संस्थालाई व्यक्ति सरहको कानूनी अधिकार प्राप्त हुनेछ तर वडा कार्यालयले नियमन गर्न बाधा हुनेछैन।

कार्य समितिका पदाधिकारीको पद रिक्त सम्बन्धी व्यवस्था:(१) दफा ३ बमोजिम गठन भएको कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको पद देहाय बमोजिमको अवस्थामा रिक्त हुनेछ।

(क) अध्यक्षले उपाध्यक्ष मार्फत कार्यसमितिको बैठकमा र उपाध्यक्ष सहित अन्य सदस्यले अध्यक्षलाई राजीनामा दिएमा।

(ख) भ्रष्टाचार वा अन्य कुनै फौजदारी अभियोगमा कसुरदार ठहरिएमा।

(ग) मृत्यु भएमा।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अध्यक्षको पद रिक्त भएमा कार्य समितिको बाँकी अवधिको लागि उपाध्यक्षले अध्यक्ष भई कामकाज गर्नेछ। अन्य पदाधिकारीहरूको हकमा कार्य समितिले बाँकी अवधिको लागि समितिका सदस्यहरू मध्येबाट कुनै सदस्यलाई त्यस्तो रिक्त पदमा कामकाज गर्न लगाउन सक्नेछ।

(३) टोल विकास संस्थाको विधान अनुसूची १ बमोजिम हुनेछ।

४. **संस्था दर्ता तथा सूचीकृत:** १)टोल विकास संस्था नगरपालिकाको संस्था दर्ता ऐन अनुसार नगरकार्यपालिकामा अनुसूची -४ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिई दर्ता गर्नु पर्ने छ।

२)संस्थाको सूचीकृत देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) संस्थाको आमभेलाले निर्णय गरी अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा सोही निवेदनमा उल्लिखित कागजातहरू समावेश गरी संस्था सूचीकरणका लागि वडा कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ।

(ख) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि वडा कार्यालयले संस्थाको चारकिल्ला भित्रका सबै घरधुरी समावेश गरे नगरेको समेत हेरी अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा संस्था सूचीकृत गरेको प्रमाण पत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(ग) दफा (क) बमोजिम प्राप्त निवेदन बमोजिम सूचीकृतको लागि प्राप्त भएको टोल विकास संस्थामा समावेश हुनुपर्ने घरधुरी वा बस्ती छुटेको पाइएमा त्यसरी छुटेको घरधुरी वा बस्ती समेत समावेश गरी सूचीकरणको लागि पुन पेश गर्न निर्देशन दिन सक्नेछ।

(घ) वडा कार्यालयले यस दफा बमोजिम संस्था सूचीकृत गरेको विवरण मासिक रूपमा कार्यपालिकाको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ।

परिच्छेद-३

संस्थाको काम कर्तव्य, अधिकारहरू

५. टोल विकास संस्थाका कार्यहरू: (१) टोल विकास संस्थाका काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :-
- (क) समुदायमा शान्ति, सुरक्षार अमनचयन कायम गर्न सहयोग गर्ने ।
 - (ख) सामुदायिक सदभाव, सहिष्णुता र भाइचाराको विकास गर्ने ।
 - (ग) टोलमा सञ्चालन हुने विकास निर्माणका योजनाहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन र सुपरिवेक्षण तथा अनुगमनमा सहयोग गर्ने ।
 - (घ) टोलमा हुनेपरम्परागत जात्रा, मेला, पर्व तथा समारोहको व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
 - (ङ) टोलमा रहेका सार्वजनिक तथा ऐलानी जग्गा, सार्वजनिक भवन, सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको संरक्षण गर्न तथा अतिक्रमण हुन नदिन सहयोग गर्ने ।
 - (च) टोलमाविपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी खोज, उद्धार, राहत वितरण, पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना कार्यमा सहयोग गर्ने ।
 - (छ) टोलको सरसफाई व्यवस्थापनको लागि सहयोग र समन्वय गर्ने/ गराउने
 - (ज) छाडा पशु चौपाया व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने/ गराउने ।
 - (झ) सडक बत्ती, सामुदायिक पार्क, सार्वजनिक शौचालय जस्ता सार्वजनिक सम्पत्तिको सञ्चालन र व्यवस्थापनमा सहयोग पुर्याउने ।
 - (ञ) कानून बमोजिम तिर्नु पर्ने कर, दस्तुर, सेवाशुल्क बुझाउने कार्यमा सहजीकरण गर्ने ।
 - (ट) टोलमा बसोबास गर्ने गरिव, अशक्त, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बेरोजगार व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलनकार्यमा सहयोग गर्ने ।
 - (ठ) टोलमा रहेका शैक्षिक तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको व्यवस्थापन र गुणस्तर सुधारको लागि सहयोग गर्ने ।
 - (ड) जन्म, विवाह, बसाई सराई, सम्बन्ध विच्छेद, मृत्यु जस्ता व्यक्तिगत घटना दर्ताको लागि टोलबासीलाई उत्साहित र सहजीकरण गर्ने ।
 - (ढ) सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यमा आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।
 - (ण) विद्युत् चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण कार्यमा सहयोग गर्ने ।
 - (त) टोलमा खाद्यान्न, माछामासु, तरकारी, फलफूल, पेय पदार्थ लगायत दैनिक उपभोग्य सामग्रीको गुणस्तर र मुल्य सुचीको बारेमा जानकारी राखी बजार अनुगमन कार्यमा सहयोग गर्ने ।
 - (थ) उपभोक्ता हक हित संरक्षणको लागि पैरवी तथा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
 - (द) टोलमा हरियाली क्षेत्र विस्तार गरी वातावरण संरक्षणको कार्यमा सहयोग गर्ने ।
 - (ध) स्थानीय आर्थिक विकासका संभावनाका बारेमा छलफल गरी स्थानीय तह, गैर सरकारी तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय, सहजीकरण र पैरवी गर्ने ।
 - (न) भवन निर्माण मापदण्ड तथा राष्ट्रिय भवन संहिताको पालनाको लागि टोल बासीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने ।
 - (न) विद्यालय भर्ना, खोप अभियान, साक्षरता अभियान, सरसफाई, लैङ्गिक हिंसा उन्मुलन जस्ता राष्ट्रिय अभियानहरूमा सहयोग र समन्वय गर्ने ।
 - (प) टोलमा धनी, गरिबको भावना हटाई सबै सदस्यहरूलाई निर्णय प्रक्रिया र श्रोतमा परिचालनमा समान अधिकार स्थापित गर्न सहजीकरण गर्ने ।
 - (फ) घरेलु हिंसा, यौनजन्य हिंसा, मानव तस्करी, बालश्रम तथा बाध्यात्मक श्रम, छाउपडी लगायतका सामाजिक अपराध तथा खराबीहरू अन्त्य गर्न जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
 - (ब) टोलमा उद्यम विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।

- (भ) टोलको विकासका लागि विभिन्न श्रोतबाट प्राप्त श्रोतको उच्चतम् सदुपयोग गर्ने ।
- (म) टोलमा सरकारी निकाय तथा गैर सरकारी संस्था मार्फत सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनगर्न सहयोग गर्ने ।
- (य) आफ्नो टोललाई वातावरणमैत्री, बाल मैत्री, पोषण मैत्रीतथा पूर्ण सरसफाइयुक्त बनाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने तथा वडा कार्यालय र नगरपालिकाका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग, समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।
- (र) वडा कार्यालय नगरपालिका तथा अन्य सरकारी निकाय र गैरसरकारी संघसंस्थासँग गरेको सम्झौता तथा समझदारी अनुसारका अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- (ल) टोल विकास संस्थाले आफ्नो कार्य क्षेत्र भित्रको आर्थिक, समाजिक, सुशासन, भौतिक पूर्वाधार, वनवातावरण, विपद व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा सार्वजनिक सेवा क्षेत्रलाई समेटेर बार्षिक कार्यक्रम तय गरी टोल भेला मार्फत वडा समितिमा पेश गर्नु पर्ने छ ।
- (व) वडा तथा नगरपालिकाबाट प्राप्त निर्देशनहरूको पालना गर्ने गराउने ।
- (२) टोल विकास संस्थाको सिमाना हेरफेर, समायोजन र विभाजन सम्बन्धि व्यवस्था ।
- क) टोल विकास संस्थाहरूले आफ्नो टोल विकास संस्थाको सिमाना हेरफेर, समायोजन र विभाजन गर्नु परेमा सम्बन्धित टोलविकास संस्थाको साधारण सभाबाट सिमाना हेरफेर, समायोजन वा विभाजन भएको कुरा पारित गरी स्वीकृतीको लागि वडा कार्यालय मार्फत नगरकार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्ने छ ।

परिच्छेद-४

संस्थाको कार्य समितिको बैठक र पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार

६. संस्थाको कार्य समितिको बैठक: (१) संस्थाको कार्य समितिको बैठकको सञ्चालन देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) कार्य समितिको बैठक महिनामा कम्तिमा एक पटक र आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।
- (ख) समितिको बैठकमा वडा समिति तथा नगरपालिका जनप्रतिनिधि, विज्ञतथा अन्य सरोकारवालहरूलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
- (ग) समितिको बैठक निर्णयको मस्यौदा सचिवले तयार गर्नेछ ।
- (घ) संस्थाको बैठकको निर्णयहरू बैठकमा उपस्थित पदाधिकारीहरूबाट हस्ताक्षर गरीप्रमाणित गराउनु पर्नेछ ।
- (२) उदफा (१) बमोजिम बस्ने कार्यसमितिको बैठकको माइन्ट र संस्थाका प्रशासनिक तथा आर्थिक कारोबारसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कागजातहरू अध्यक्ष, सचिवर कोषाध्यक्षको जिम्मामा रहनेछन् ।
- (३) कार्य समितिको बैठक संस्थाको कार्यालयमा बस्नेछ । संस्थाको कार्यालय स्थापना भई नसकेको अवस्थामा कार्यसमितिका सबै सदस्यलाई पायक पर्ने गरी उपयुक्त स्थानमा बैठक बस्ने गरी अध्यक्षले तोक्न सक्नेछ ।
७. संस्थाका कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको काम कर्तव्य र अधिकार:-संस्थाका पदाधिकारीहरूको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:
- (१) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार
- (क) संस्थाको नियमित बैठक बोलाउने, बैठकका लागि मिति, समय र स्थान तोक्ने ।
- (ख) बैठकको अध्यक्षता गरी बैठक सञ्चालन गर्ने ।

- (ग) बैठकमा अनुशासनको पालन गर्न लगाउने र छलफलका विषयहरू टिपोट गर्ने वा गर्न लगाउने ।
- (घ) छलफल हुँदा सबैको विचार संकलन गर्ने र सर्वसम्मत निर्णय गर्न पहल गर्ने ।
- (ङ) संस्थाका निर्णयहरू लागू गर्ने, गराउने ।
- (च) संस्थाले प्राप्त गरेको नगद वा जिन्सी सामानको सुरक्षाको प्रबन्ध मिलाउने ।
- (छ) आवश्यकता अनुसार विशेष बैठक बोलाउने ।
- (ज) कार्यविधि बमोजिम अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- (झ) वडा समिति तथा नगरपालिकाबाट प्राप्त निर्देशनलाई पालन गर्ने गराउने ।
- (ञ) टोल विकास संस्थाहरूको परिचय पत्र निर्माण गरी वार्षिक रूपमा नविकरण गर्ने ।

(२) उपाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार:

- (क) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने भनी तोकिएका कार्यहरू गर्ने ।
- (ख) कार्य समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(३) सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (क) अध्यक्षको आदेशअनुसार बैठक बोलाउने ।
- (ख) छलफलका प्रस्तावहरू संकलन गरी बैठकमा पेश गर्ने र बैठकको निर्णय लेखी निर्णय प्रमाणित गराउने ।
- (ग) संस्थाको क्रियाकलापको बारेमा सदस्यहरूलाई जानकारी गराउने ।
- (घ) कार्यसमितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(४) कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (क) संस्थाको आम्दानी र खर्चको हिसाब राख्ने तथा विवरण तयार गर्ने ।
- (ख) बैंकमा खाता सञ्चालन गर्दा संयुक्त रूपमा खाता सञ्चालन गर्ने ।
- (ग) संस्थाको नगद र जिन्सी सामानको जिम्मा लिई सुरक्षा गर्ने ।
- (घ) कार्यसमितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(५) सदस्यहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार

- (क) समितिको बैठकमा उपस्थित हुने र छलफलमा सक्रिय रूपमा सहभागी हुने ।
- (ख) समितिको निर्णय कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने । समितिको निर्णय कार्यान्वयन भए नभएको हेरी आवश्यकताअनुसार समितिको बैठकमा छलफलमा ल्याउने ।
- (ग) आवश्यकता अनुसार अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिवर कोषाध्यक्षको काममा सघाउने ।
- (घ) कार्यसमितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

परिच्छेद-५

आर्थिक व्यवस्थापन

८. संस्थाको आम्दानी: (१) संस्थाले देहाय बमोजिमका क्षेत्रबाट आम्दानी प्राप्त गर्न सक्नेछ:

- (क) नगरपालिकाबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम ।
- (ख) सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरू, सामुदायिक संस्था तथा व्यक्तिहरूबाट प्राप्त हुने सहायता तथा अनुदानको रकम ।

- (ग) टोल विकास संस्थाले आयमूलक कार्यहरु सञ्चालन गरी प्राप्त हुने आम्दानी ।
 (घ) नगरपालिका, अन्य सरकारी निकाय तथा गैरसरकारी संघसंस्थासँग विकास निर्माण वा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सम्झौता बमोजिम प्राप्त रकम ।
 (ङ) संस्थाका सदस्यहरुबाट प्राप्त शुल्क तथा सहयोगको रकम ।
 (च) अन्य श्रोतबाट प्राप्त गरेको रकम ।
 (२) संस्थाको नाममा प्राप्त हुने सबै रकम संस्थाको नाममा रहेको बैंक खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

९. संस्थाको खर्च: संस्थाको खर्च देहाय बमोजिम हुनेछ:

- (क) कुनै निकायबाट सम्झौता बमोजिम प्राप्त हुने रकम सम्झौतामा उल्लिखित शर्त बमोजिम तोकिएको कार्यमा खर्च गर्नु पर्नेछ ।
 (ख) संस्थाको नियमित सञ्चालन तथा कार्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धी खर्च कार्यसमितिको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

१०. संस्थाको लेखा, प्रतिवेदन तथा अन्य:

- (१) संस्थाको खाता वडा कार्यालयको सिफारिसमा नगर कार्यपालिकाको कार्यालयले तोकेको बैंकमा सञ्चालन हुनेछ ।
 (२) उपदफा (१) बमोजिमको बैंक खाता कम्तीमा एक जना महिला हुने गरी संस्थाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र सचिवमध्ये कुनै दुई जना र कोषाध्यक्षको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ ।
 (३) कोषाध्यक्षले संस्थाको सबै प्रकारको नगदी तथा जिन्सी आम्दानी, सम्पूर्ण विकास खर्चको विवरण, संस्थाको सञ्चालन र व्यवस्थापनमा भएको प्रशासनिक खर्चहरुको विवरण स्पष्ट रूपमा राख्नुपर्नेछ ।
 (४) कोषाध्यक्षले आम्दानी खर्चको हिसाब कितावचौमासिक रूपमा कार्य समितिको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
 (५) कार्यसमितिले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गरेको काम र आर्थिक कारोबारको यथार्थ विवरण तयार गरी आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिना भित्र टोल भेलामा पेश गर्नु पर्नेछ ।
 (६) संस्थाले आफ्नो वार्षिक कारोबारको प्रतिवेदन साधारणसभा, सम्बन्धित वडा कार्यालय र नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
 (७) नगरपालिका तथा वडा कार्यालयले आवश्यकता अनुसार संस्थाको अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

११. जिन्सी तथा वस्तुगत सहयोग लिन सक्ने: (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विपद् प्रभावित व्यक्तिको उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना कार्यमा सहयोग गर्न कुनै सरकारी निकाय, गैर सरकारी संघसंस्था, निजी क्षेत्र तथा व्यक्ति विशेषबाट जिन्सी सामान तथा वस्तुगत सहयोग लिन सक्नेछ ।

- (२) संस्थाले उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त सहयोग वडा समितिको समन्वयमा त्यस्तो विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति तथा परिवारलाई वितरण गर्न सक्नेछ ।
 (३) संस्थाले यस दफा बमोजिम प्राप्त सहयोगको विवरण वार्षिक प्रतिवेदनमा समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-६

विविध

१२. समन्वय समिति: (१) संस्थाको कामको अनुगमन तथा समीक्षा गरी पृष्ठपोषण प्रदान गर्न हरेक वडामा देहायबमोजिमको समन्वय समिति रहनेछ :-

- (क) वडाध्यक्ष - संयोजक
 (ख) वडा समितिका सदस्यहरु - सदस्य
 (ग) टोलविकास संस्थाका अध्यक्षहरु मध्येबाट संयोजकले तोकेका ३ जना - सदस्य
 (घ) वडा सचिव - सदस्य सचिव

- (२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्यहरूको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ । उक्त पदावधि समाप्त भएपछि संयोजकले कार्यकाल नदोहोरिने गरी वडा भित्रका अन्य संस्थाका अध्यक्षहरू मध्येबाट तीन जना मनोनयन गर्नु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठक कम्तीमा चौमासिक रूपमा बस्नेछ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले वडा भित्रका सबै संस्थाको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउन कार्य समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले संस्थाको काम कारवाहीको सम्बन्धमा वार्षिक प्रतिवेदन कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१३. बाधा अडकाउ फुकाउन सक्ने: यो कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अडचन आएमा कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउन सक्नेछ ।

१४. कार्य समिति भङ्ग गर्न सक्ने: सार्वजनिक सम्पत्तिको हिनामिना गर्ने, प्रचलित कानून विपरित कार्य गर्ने तथा भ्रष्टाचार वा आर्थिक हिनामिना गरेको पाइएमा त्यस्तो कार्यसमितिलाई सम्बन्धित वडा समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले भङ्ग गर्न सक्नेछ । यसरी कार्यसमिति भङ्ग भएको अवस्थामा एक महिना भित्र यसै कार्यविधि बमोजिम नयाँ कार्य समिति गठन गर्नु पर्नेछ ।

१५. कार्यविधि संशोधन तथा खारेज गर्न सक्ने: (१) कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार यो कार्यविधि संशोधन तथा खारेज गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम यो कार्यविधि खारेज भएको अवस्थामा यस कार्यविधि बमोजिम स्थापना तथा सञ्चालन भएका संस्थाहरूको सम्पत्ति तथा दायित्व कार्यपालिकाको नाममा हुनेछ ।

अनुसूची-१

टोल विकास संस्थालाई वडा कार्यालयमा सूचीकृत गर्ने निवेदनको नमुना

मिति:

श्री सचिवज्यू
वडा समितिको कार्यालय
वडा नं.....
सूर्योदय नगरपालिका

विषय: टोल विकास संस्था सूचीकृत गर्ने सम्बन्धमा ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा यस नगरपालिकाको वडा नं स्थितटोलमा गठन गरिएको टोल विकास संस्थालाई
.....सूचीकृत गरिदिनुहुन निम्नानुसारका विवरण सहित अनुरोध गर्दछु । यस टोल विकास संस्थाको क्षेत्र
निम्न उल्लेखित चार किल्लाभित्र सीमित रहनेछ ।

संलग्न:

टोल भेलाको उपस्थिति र निर्णय ।

कार्य समितिका सदस्यहरूको नाम थर ।

पूर्व सिमाना:

पश्चिम सिमाना:

उत्तर सिमाना:

दक्षिण सिमाना:

हालका जम्मा घरधुरी:

निवेदक

समितिको तर्फबाट

अध्यक्षको नाम:

टोल विकास संस्थाको नाम:.....

ठेगाना:.....

अनुसूची-२

टोल विकास संस्थाको विधानको नमुना

..... टोल विकास संस्थाको विधान

प्रस्तावना :

स्थानीय रूपमा उपलब्ध श्रम, सीप र साधन तथा अवसरहरूलाई अधिकतम परिचालन गर्दै गाउँ र नगरको सामाजिकतथा आर्थिकव्यवस्थालाई एकअर्काको परिपूरकको रूपमा विकसित गरी गरिवी न्यूनीकरणका प्रयासमा ठोस योगदान पुऱ्याउने, सहभागितात्मक योजना तर्जुमा गर्ने, आफ्नो टोलको समग्र विकास गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न यो टोल विकास संस्था स्थापना गरी सञ्चालन गर्न बान्छनीय भएकोले यो विधान बनाइएको छ ।

१. प्रारम्भिक

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

- (क) यो विधान टोल विकास संस्थाको विधान हुनेछ ।
(ख) यो संस्थाको नामहुनेछ ।
(ग) यो विधान टोलविकास संस्थाको साधारण सभाबाटस्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।
(घ) यस संस्थाको कार्यालय मा हुनेछ ।
(ङ) यस संस्थाको सिमाना :
पूर्वपश्चिम
उत्तर दक्षिण

२. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विधानमा :

- (क) संस्था भन्नालेटोल विकास संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।
(ख) विधान भन्नालेटोल विकास संस्थाको विधानलाई सम्झनुपर्छ ।
(ग) साधारणसभा भन्नाले संस्थाको साधारण सदस्यहरूको भेला सम्झनुपर्छ ।
(घ) समिति भन्नाले यस विधान बमोजिम गठित टोल विकास संस्थाको कार्यसमिति सम्झनुपर्छ ।
(ङ) बैठक भन्नाले संस्थाको संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै बैठक सम्झनुपर्छ ।
(च) पदाधिकारी भन्नाले अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव, सहसचिव, कोषाध्यक्ष र कार्यसमितिका सदस्यहरू वा अन्य पद ग्रहण गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनुपर्छ ।

३. संगठित संस्था हुने :

- (क) संस्थाको आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ । साथै संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट कार्य गर्न सक्नेछ ।
(ख) यस संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति आर्जन गर्न सक्नेछ । तर संस्थाले आफ्नो अचल सम्पत्ति विक्री गर्न भने पाउने छैन । संस्था विघटन भए संस्थाको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्ति नगरपालिका कार्यालयमा हस्तान्तरण हुनेछ ।

४. संस्थाका उद्देश्यहरू :

संस्थाको संस्थागत, सामाजिक तथा आर्थिक विकासका लागि देहाय बमोजिमको उद्देश्य हुनेछ ।

- (क) टोल स्तरमा सक्षम र दिगो स्वायत्त संस्थाको विकास गर्दै अगाडि बढ्ने ।

- (ख) टोलका व्यक्तिहरूको आयमा वृद्धि गर्ने कार्यक्रमको सञ्चालन गरी गरिबी न्यूनीकरणमा मद्दत पुऱ्याउने ।
- (ग) स्थानीय स्तरको विकास प्रक्रियालाई दिगो र आत्मनिर्भर बनाउनस्थानीय स्तरका समुदायकोव्यक्तिहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा टेवा पुऱ्याउने ।
- (घ) संस्थालाई सहभागितात्मक योजना तर्जुमा अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रक्रियामा सक्रिय सहभागी बनाउने ।
- (ङ) यस टोलले समाज सेवाका लागि एम्बुलेन्स खरिद गरी सेवा प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (च) यस टोलको क्षेत्रभित्र रहेको फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न सहयोग पुऱ्याउनेछ ।
- (छ) खानेपानीका श्रोतहरू, सांस्कृतिक धरोहर, मठमन्दिर निर्माण तथा संरक्षण गर्ने ।
- (ज) टोलमा भएगरेका विसंगतिलाई हटाई स्वच्छ समाज बनाउनका लागि पहल गर्ने ।
- (झ) यस संस्थाले बालबालिकाको लागि हित हुने कार्य गर्न सक्नेछ ।
- (ञ) यस संस्थाले अनाथ, अपाङ्ग तथा वृद्धवृद्धाहरूको सेवा र सम्मान गर्नेछ ।
- (ट) माथि उल्लेखित कामहरू नगरपालिकासँग समन्वय गरी गरिनेछ ।

५. टोल विकास कार्यसमितिको गठन

टोल विकास कार्यसमितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- (क) नगरपालिकाका नगरउन्मुख बस्तीहरूको निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्रका टोल तहमा रहेका सदस्यहरूबाट टोल विकास संस्थाको गठन गरिनेछ ।
- (ख) हालको अवस्थामा कार्यकारिणी समिति ११ जनाको रहने छ । ९ जना निर्वाचित र २ जना मनोनितबाट रहने छ ।

- (१) अध्यक्ष - १
- (२) उपाध्यक्ष - १
- (३) सचिव - १
- (४) सह-सचिव - १
- (५) कोषाध्यक्ष - १
- (६) सदस्य संख्या - ४
- (७) मनोनित - २

कार्यसमितिको कार्यकाल २ वर्ष हुनेछ, पदावधि समाप्त नभई कुनै पद रिक्त भएमा साधारण सदस्य मध्येबाट मासिक बैठकले चयन गर्नेछ ।

- (ग) कार्यसमितिमा अनिवार्य सहभागी गराइनेछ ।
- (घ) टोल विकास संस्था गठन गर्दा सकेसम्म टोलका सम्पूर्ण घरपरिवार सहभागी गराइनेछ । यदि सो सम्भव नभए कम्तीमा ८० प्रतिशत घरधुरी सहभागी गराई टोल विकास संस्था गठन गरिनेछ ।
- (ङ) टोल विकास संस्थामा सहभागी भएका सदस्यहरू मध्ये कम्तीमा ५० प्रतिशत महिला सहभागी गराइनेछ । अध्यक्ष वा कोषाध्यक्ष मध्ये कुनै एक जना अनिवार्य रूपमा महिला हुनुपर्नेछ ।

६. संस्थाका कार्यहरू :

टोल विकास संस्थाका कार्यहरू देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

- (क) प्रत्येक टोल स्तरमा सम्भव भएसम्म सबै घरपरिवार सहभागी भएको टोल विकास संस्था गठन गर्ने ।
- (ख) संस्थाका सदस्यहरूलाई उद्यमशीलतातर्फ अग्रसर गराउन आवश्यक पहल गर्ने तथा सोहि बमोजिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।
- (ग) टोलमा आइपरेका समस्याहरू समाधान गर्न एकअर्कामा भाइचारा सम्बन्ध कायम गरी सभ्य समाजको सिर्जना गर्ने ।
- (घ) उपलब्ध श्रोतको समुचित परिचालन गर्दै टोलको समग्र विकासका लागि टोल विकास योजना बनाउने ।
- (ङ) एच.आइ.भी. एड्स, अशिक्षा, अन्धविश्वास, छाउपडी प्रथा, बालविवाह जस्ता सामाजिक समस्याका बारेमा सम्पूर्ण टोल परिवारलाई जानकारी गराई सचेत गराउने ।
- (च) आफ्नो टोल तथा सार्वजनिक स्थलमा वृक्षरोपण गर्ने ।
- (छ) आफ्नो वडा तथा टोललाई वातावरणमैत्री बनाउन विविध कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- (ज) टोलमा बसोबास गर्ने बासिन्दाको वीचमा भवन निर्माण गरी मापदण्ड सामाजिक सुरक्षा भत्ता लगायतका सामाजिक सरोकारका विषयहरूमा विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- (झ) वातावरणमैत्री स्थानीय शासनका सुचकहरूको टोलमा कार्यान्वयन गर्ने र नगरपालिकालाई सो सूचना कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने ।
- (ञ) आफ्नो क्षेत्रमा भवन संहिता तथा मापदण्ड अनुरूप भए नभएको जानकारी लिई सुझाव दिने ।

- (ट) पूर्ण साक्षर, पूर्ण खोप, पूर्ण घटना दर्ता आदि अभियानमा सहयोग गर्ने ।
- (ठ) टोलमा रहेका सार्वजनिक पर्ती, ऐलानी आदि जग्गाहरुको सुचना दिई नगर समितिलाई सहयोग गर्ने ।
- (ड) संस्थाको अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष तथा सचिवको चयन सर्वसम्मतमा वा सोहि नभए बहुमतमा गर्ने ।
- (ढ) नगरपालिका विकास समितिको राजस्व परिचालनमा सहयोग गर्ने ।
- (ण) नगरपालिकाको समितिसँग भएको समझदारी अनुसार अन्य कार्यक्रमहरु गर्ने ।

७. सदस्यता :

- (क) यस विधानको उद्देश्यबमोजिम संस्थाप्रति श्रद्धा र निष्ठा राखी विधानलाई स्वीकार गर्ने स्थानीय टोलवासी यस संस्थाको सदस्य हुनेछ ।
- (ख) सदस्य बन्न इच्छुक टोलवासीलाई विधान अनुसार सदस्यता प्रदान गरिनेछ ।

८. सदस्यता नरहने :

देहायका अवस्थामा सदस्यता रहन सक्ने छैन ।

- (क) गैर नेपाली नागरिक र १६ वर्ष पुरा नगरेको ।
- (ख) फौजदारी अभियोग प्रमाणित भई सजाय पाएको ।
- (ग) कुनै चोरी, ठगी, कित्ते वा जालसाजी गरे अनाधिकृत तवरले मासेको वा दुरुपयोग गरेको वा भ्रष्टाचार गरेको अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहर गरी सजाय पाएको एक वर्ष नकाटिएको व्यक्ति
- (घ) संस्थाको व्यक्ति बाध्यात्मक अवस्थामा बसाईसराई जानु परेमा व्यक्तिको सम्पूर्ण हिसाबको ६५% सदस्यलाई फिर्ता गरी र बाँकी संस्थामा नै रहने व्यवस्था रहनेछ ।
- (ड) सदस्यको मृत्यु भएमा ।
- (च) सदस्यता नवीकरण नगराएमा ।
- (छ) विधानमा उल्लेखित सदस्यता सम्बन्धी योग्यता नभएको भनि कुनै सदस्यबनट लिखित आरोप लागी प्रमाणित भएमा ।
- (ज) संस्थाको उद्देश्य, नीति, कार्यक्रम हित विपरित कार्य गरेमा सदस्य खारेज गर्न भनी साधारण सभाले निर्णय गरेमा हटाउन सक्नेछ ।
- (झ) सदस्यबाट लिखित राजीनामा दिई स्वीकृत भएमा ।
- (ञ) विना जानकारीकुनै सदस्य तीन पटक सम्म बैठकमा अनुपस्थित भएमा ।
- (ट) समाजको विघटन भई कुनै अस्तित्व नरहेमा जा नेपालको प्रचलित कानूनले निषेध गरेको कार्य गरेमा ।

९. संस्थाका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार :

(१) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (क) संस्थाको कार्यसमिति एवं साधारण सभा तथा संस्थाको सम्पूर्ण कामकारवाहीको रेखदेख गर्ने गराउने ।
- (ख) कार्यसमितिको बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।
- (ग) साधारण सभा र कार्यसमितिद्वारा गरिएको निर्णयको कार्यान्वयन गराउने ।
- (घ) बैंक खाता सञ्चालन गर्ने ।
- (ड) कार्यसमिति पदाधिकारीले दिएको राजीनामा स्वीकृत गर्ने ।
- (च) माग फारम स्वीकृत गर्ने र बिल भौचर प्रमाणित गर्ने तथा सम्पूर्ण सम्पत्तिको रेखदेख र संरक्षण गर्ने ।
- (छ) कार्यसमितिको स्वीकृति लिई कुनै कर्मचारी नियुक्ति गर्ने वा गराउने ।
- (ज) पदाधिकारी सदस्यहरु तथा कर्मचारीहरुमा कामको बाँडफाँड गर्ने ।
- (झ) संस्थाको हितको लागि सम्पूर्ण काम गर्ने ।

(२) सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (क) संस्थाको कार्यालय सुचारु रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
- (ख) बैठकको एजेण्डा तयार गर्ने ।
- (ग) अध्यक्षको अनुमति लिई बैठक बोलाउने, माइन्ट राख्ने र पारित निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- (घ) साधारण सभाको एक तिहाई सदस्यले लिखित रूपमा माग गरेमा विशेष साधारण सभाको प्रस्ताव पेश गर्ने ।
- (ड) साधारण सभामा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
- (च) कोषाध्यक्षको कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- (छ) भावी नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी बैठकमा पेश गर्ने ।

(३) कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (क) सम्पूर्ण आर्थिक कारोबार ठीक तरिकाले सञ्चालन गर्ने र अभिलेख राख्ने । प्रत्येक हिसाव किताब समय समयमा कार्यसमितिलाई जानकारी गराउने र लेखा परीक्षण गराउने तथा साधारण सभामा आय व्ययको प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
- (ख) साधारण सदस्यबाट प्राप्त हुने विभिन्न शुल्क आम्दानी र खर्चको अभिलेख राख्ने र उठ्न बाँकी शुल्क समय समयमा उठाउने र सो सम्बन्धी विवरण प्रत्येक सभामा राख्ने ।
- (ग) संस्थाको चल अचल सम्पत्तिको जिम्मा लिने र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- (घ) संस्थाको स्थायी कोषको स्थापना र सञ्चालनका लागि कोष संकलन गर्ने नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गराउने आफूले त्यसको सम्पादन तथा संसोधन गर्ने ।
- (ङ) संस्थालाई आर्थिक रूपमा दरिलो बनाउन आर्थिक नेतृत्व दिने ।
- (च) संस्थाको हितमा खर्च गर्ने ।

(४) सदस्यहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (क) कार्यसमितिको बैठक प्रत्येक सदस्यले सक्रियताका साथ बैठकमा भाग लिई निर्णायक भूमिका खेल्ने ।
- (ख) सभा र बैठकको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने तथा आवश्यकता अनुसार सहयोग गर्ने ।
- (ग) समितिको विभिन्न कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- (घ) साधारण सभामा सहभागी भई निर्वाचन कार्यमा सक्रिय रूपमा भाग लिने ।
- (ङ) विधानमा तोकिएका अन्य कामहरू गर्ने ।

१०. साधारण सभाको गठन :

साधारण सभाको गठन देहाय बमोजिम रहनेछ ।

- (क) संस्थाको सम्पूर्ण सदस्यहरू रहेको एक साधारण सभा हुनेछ ।
- (ख) साधारणसभाको अध्यक्षतासंस्थाको अध्यक्षले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले गर्नेछ र निजको पनि अनुपस्थितिमा संस्थाको जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।
- (ग) साधारणसभा संस्थाको सर्वोच्च निकाय हुनेछ ।
- यस संस्थाको साधारण सभा देहाय बमोजिम हुनेछ ।**

१. वार्षिक साधारण सभा

२. विशेष साधारण सभा

११. साधारणसभाको काम, कर्तव्य र अधिकार

- (क) वार्षिक कामको समीक्षा तथा लेखा परीक्षण गर्ने ।
- (ख) विधान संसोधन गर्ने तथा समिक्षा गर्ने ।
- (ग) कार्यकारिणी समितिको नियुक्ति तथा राजीनामा स्वीकृत गर्ने ।
- (घ) कार्यसमितिको कामको मुल्यांकन र भावी कार्यक्रमको निर्धारण गर्ने ।
- (ङ) आगामी वर्षको वार्षिक कार्ययोजना तयार गर्ने ।
- (च) यस विधानको अधिनमा रही नियम विनियमको निर्णय गर्ने ।
- (छ) यस विधानको अधिनमा रही कसैको कार्यक्षेत्र नतोकिएको अन्य सबै काम गर्ने ।
- (ज) साधारण सभा र विशेष साधारण सभाको छुट्टाछुट्टै पुस्तिका राख्ने ।
- (झ) लेखा परीक्षक नियुक्त गर्ने ।

१२. आर्थिक व्यवस्था

- (क) संस्थाको देहायबमोजिम आर्थिक स्रोत हुनेछन् ।
- सदस्यताबाट प्राप्त शुल्क ।
 - सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाबाट प्राप्त हुने अनुदान ।
 - संस्थाको क्रियाकलापको सिलसिलामा प्राप्त हुने रकम ।

- अन्य आम्दानी ।

(ख) प्रत्येक असार मसान्तमा लेखा तयार गरी परीक्षण प्रतिवेदन पारित गरी पेश गर्ने जिम्मेवारी संस्थाको हुनेछ ।

(ग) संस्थाको नाममा प्राप्त वा खरीद-अचल सम्पत्तिको परिचालन र प्रयोग तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

१३. कार्यसमिति तथा पदाधिकारीहरूको राजीनामा

(क) समितिका सदस्यहरूले आफ्नो तर्फबाट राजीनामा दिन चाहेमा अध्यक्ष समक्ष दिन सक्नेछ ।

(ख) अध्यक्षले आफ्नो पदबाट राजीनामा चाहेमा सचिव मार्फत यस संस्थाको बैठकमा पेश गर्नुपर्नेछ सो उपर संस्थाले निर्णय गरे बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

१४. अविश्वासको प्रस्ताव

कार्यसमितिको पदाधिकारीहरूले संस्थाको उद्देश्य विपरित काम गरेको भनि ६० प्रतिशत सदस्यहरूले विशेष साधारण सभा राखी अविश्वासको प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछ । अविश्वासको प्रस्ताव उपर छलफल गरी हुने निर्णयमा बहुमतलाई भन्दा सर्वसम्मतिलाई बढी जोड दिइनेछ ।

१५. विविध

(क) विधान संसोधन गर्नुपर्ने भएमा कार्यसमितिले स्वीकृत गरेपछि साधारण सभामा पेश गरिनेछ । साधारण सभामा उपस्थित सदस्यहरूको दुई तिहाई बहुमतले पारित गरिनेछ ।

(ख) प्रचलित ऐन नियमहरूसँग बाझिएका बुँदाहरू बाझिएको हदसम्म स्वतः खारेज हुनेछ ।

अनुसूची-३

सूर्योदय नगरपालिका

.....नं वडा कार्यालय

टोल विकास संस्था सूचीकृत प्रमाण-पत्र

सूर्योदय नगरपालिकावडा नं.स्थितमा गठन भएकोटोल विकास संस्थालाई यस कार्यालयमा मिति.....मा सूचीकृत गरी यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।

यस नगरपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक तथा भौतिक पुर्वाधार विकास र सुशासन कायम गर्ने क्षेत्रमा यस टोल विकास संस्थाको सक्रिय सहभागिताको अपेक्षा गर्दछु ।

.....

वडा सचिव

अनुसूचि-४

टोल विकास संस्था दर्ताको लागी दिइने निवेदनको ढाँचा

श्रीमान् नगर प्रमुख ज्यू,

सूर्योदय नगरपालिका, फिक्कल इलाम

विषय:-टोल विकास संस्था दर्ता गरी पाउँ बारे ।

महोदय,

हामीले निम्ना उद्देश्यहरु राखी श्री नामको टोल विकास संस्था दर्ता गर्न चाहेकोले संस्था दर्ता ऐन, २०७४

बमोजिम संस्थादर्ता गर्नका लागि देहायका विवरण खोली आवेदन गरेका छौं । प्रस्तावित विधान २ प्रति, तदर्थ समितिका पदाधिकारीहरुको

नागरिकताको छायाँकपि समेत संलग्न गरिएको छ ।

१. संस्थाका उद्देश्यहरु:

१-

२-

तदर्थ समितिका सदस्यहरुको नाम थर ठेगाना

दस्तखत

अध्यक्ष

उपाध्यक्ष

कोषाध्यक्ष

सचिव

सदस्य-

सदस्य

